

گنج حکمت

ای رفیق!

از جی لطف و مهربانی جوایش ارادان دانج شخص نینرفت -

روزی حضرت عیسی روح الله می گذشت. ابلهی با وی دچار شد و از حضرت عیسی سخنی پرسید؛ بر سبیل تطف جواش باز داد و آن شخص مسلم نداشت و آغاز عربده و سفاهت نهاد. چندان که او نفرین می کرد، عیسی تحسین می نمود.

سرچ به ویار و کم علفی کرد

عزیزی بدان جا رسید؛ گفت: «ای روح الله، چرا زبون این ناکس شده ای و هر چند او قهر می کند، تو لطف می فرمایی و با آنکه او جور و جفا پیش می برد، تو مهر و وفا بیش می نمایی؟»

عیسی گفت: «ای رفیق! کل اناء یترشح بما فیه، از کوزه همان برون تراود که در اوست؛ از او آن صفت می زاید و از من این صورت می آید. من از وی در غضب نمی شوم و او از من صاحب ادب می شود. من از سخن او جاهل نمی گردم و او از خلق و خوی من عاقل می گردد.»

اخلاق محسنی، حسین واعظ کاشفی

۲ درباره کاربرد کلمه «را» در بیت زیر توضیح دهید.

هدیه‌ها می‌داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را

۳ درباره تحول معنایی کلمه «سوداگران» توضیح دهید.

۴ پسوند «وش» در کلمه «خواجه وش» به چه معناست؟ دو واژه دیگر که این پسوند را

دارا باشند، بنویسید. سَهت - اَوس - رِیوس

قلمرو ادبی

۱ کنایه‌ها را در بیت هشتم بیابید و مفهوم آنها را بنویسید.

۲ مؤثرترین شیوه‌ای که مولوی در «مثنوی معنوی» از آن بهره می‌گیرد، «تمثیل» است.

تمثیل به معنای «تشبیه کردن» و «مَثَل آوردن» است و در اصطلاح ادبی، آن است که شاعر یا نویسنده برای تأیید و تأکید بر سخن خویش، حکایت، داستان یا نمونه و مثالی را بیان کند تا مفاهیم ذهنی خود را آسان‌تر به خواننده انتقال دهد.

■ اکنون ارتباط محتوای این درس را با تمثیل به کار گرفته شده، توضیح دهید.

۳ در بیت ششم درس، کلمات «چرب» و «ضرب» در یک حرف اختلاف دارند و آرایه

۱۵ از چه، ای کل، با کلان آمیختی؟

تو مگر از شیشه روغن ریختی؟! ^{دروغ}

از قیاس خنسه آمد خنلق ^{مهم} را

کاو چو خود پنداشت صاحب دلق ^{دروغ} را

کار پاکان را قیاس از خود گیر

گر چه ماند در نشن شیر و شیر ^{نوشته}

هر دو کون زبور خوردند از محس ^{مهم}

کم که ز ابدال حق، آگاه شد ^{کامل}

۲۰ هر دو کون آهو گیار خوردند ^{مهم} آب

لیک شد ز آن نیش وزین دیگر ^{مهم} عمل

هر دو نی خوردند از یک آنجور ^{مهم}

این یکی خالی و آن پر از شکر ^{مهم}

صد هزاران این چنین اشباه ^{مهم} بین

فرقشان هفتاد ساله راه بین ^{مهم}

چون بسی ابلیس آدم روی ^{مهم} مت

پس به هر دستی شاید داد ^{مهم} دست

بسیار ^{مهم} وجود دارد

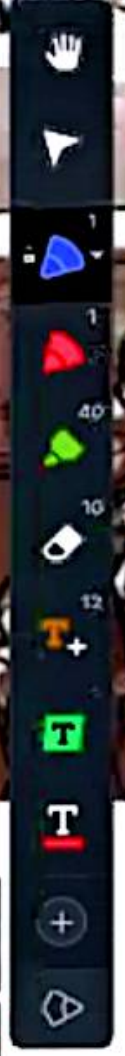
مثنوی معنوی (دفتر اول)، مولوی

فارسی ۱۱۴

شاهت فاهری دلیلی که ساهت با منی است -
سایه که پایت فاهر با منی دونه لے -

کتاب کلام دروغ
مفصل
کامل

عزیزان
کتابت جمل

در دکان بودی نگهبان دکان
در خطاب آدمی، ناطق بدی
جت از صدر دکان سویی گریخت
از سوی حسنه بیاید خواجهاش
وید پر روغن دکان و حمامه چرب
روزکی چندے سخن کوتاه کرد
ریش برمی کند و می گفت: «ای دریغ
دست من بشکسته بودے آن زمان

۱۰- حدیثی می داد هر درویش را
بعد از روز و شب حیران و زار
می نمود آن مرغ را هر گون گفت
جو قتی ای سر بر من می گذشت
طوطی اندر گفت آمد در زمان
لَعْنَةُ مَعْدَا

گفت گفتی با عمر سوداگران
در نوای طوطیان حاذق بدی
شیشه های روغن گل را بر بخت
بر دکان بگشت فارغ خوابه و ش
بر سرش زد، گشت طوطی گل ز ضرب
مرد بفال از ندامت آه کرد
کافقاب نعمتم شد زیر میخ
چون زدم من بر سر آن خوش زبان
تا بساید نطق مرغ خویش را

بر دکان بگشت بد نومیدوار
تا که باشد کاندرا آید او پر گفت
باسر بی مو، چو پشت طاس داشت
بانگ بر درویش زد که: می، فلان!

لَعْنَةُ مَعْدَا
مَعْدَا
۱۱۳

۱ معادل معنایی واژگان زیر را از متن درس بیابید.

■ ابر (.....) **میر**

■ آسوده (.....) **مبارک**

■ چیره دست (.....) **هارون**

■ مردان کامل (.....) **مردان کامل**

درویش : حولی

۲ درباره کاربرد کلمه «را» در بیت زیر توضیح دهید.

هدیه‌ها می‌داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را **مفعول**
صمغ جز آسان

۳ درباره تحول معنایی کلمه «سوداگران» توضیح دهید.

۴ پسوند «وش» در کلمه «خواجه وش» به چه معناست؟ دو واژه دیگر که این پسوند را

دارا باشند، بنویسید. **سَهت - اوس - رِوس**

قلمرو ادبی

۱ کنایه‌ها را در بیت هشتم بیابید و مفهوم آنها را بنویسید.

۲ مؤثرترین شیوه‌ای که مولوی در «مثنوی معنوی» از آن بهره می‌گیرد، «تمثیل» است.

تمثیل به معنای «تشبیه کردن» و «مَثَل آوردن» است و در اصطلاح ادبی، آن است که شاعر یا نویسنده برای تأیید و تأکید بر سخن خویش، حکایت، داستان یا نمونه و مثالی را بیان کند تا مفاهیم ذهنی خود را آسان‌تر به خواننده انتقال دهد.

■ اکنون ارتباط محتوای این درس را با تمثیل به کار گرفته شده، توضیح دهید.

ج ۳) در گذشته سوداگران معنای خیره‌آور و دلگشا داشتند
ولی امروزه به جای کسی که کاری را در راه حلاوت
به دنبال یک مال است
کارگاه متن پژوهشی

قلمرو زبانی

۱ معادل معنایی واژگان زیر را از متن درس بیابید.

- ابر (.....) *صبر*
- آسوده (.....) *خارج*
- چیره دست (.....) *هاروس*
- مردان کامل (.....)

درویش : حلقی

۲ درباره کاربرد کلمه «را» در بیت زیر توضیح دهید.

هدیه‌ها می‌داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را *مفعول*

۳ درباره تحول معنایی کلمه «سوداگران» توضیح دهید. *مسمی جز امانه*

